

Vypravěčským trikem nyní posouvám čas – píše se pátek 7. července roku 1848. Otáčím glóbus a můj pohled padá na mou rodnou vesnici Haworth, na severu Anglie. Čtenáři, předkládám ti teď obrázek Haworthu ráno toho osudného dne, kdy má dobrodružství započala. Slunce pableskující zpomezi velkých mraků na rozlehlém blankytném yorkshirském nebi osvětluje staré kamenné domy, jež lemují kamením dlážděnou hlavní třídu. Obchodníci drhnou svá zápraží, farmáři houfují stáda ovcí a vesnické ženy nosí košíky kolem koňského povozu s nezpracovanou vlnou. Na vršku Church Road, osamoceně na nejvyšším místě vesnice, stojí fara – dvoupodlažní domek postavený z šedých cihel, se střechou ze štípaného kamene, lemovaný hřbitovy. Za farou se rozkládá pláň vřesovišť – zvlněné kopce zahalené šedozeleným vřesem, splývající s obzorem v dáli.

Uvnitř fary jsem právě zametala chodbu, když jsem zaslechla zvenčí bouchnutí. Nejistě jsem odložila koště a otevřela dveře. Můj mladší bratr Branwell se mi svalil k nohám a rozplácl se na prahu.

„Branwelle,“ řekla jsem a užasle jsem na něj zírala skrz brýle.

Zvedl se na kolena a rozverně se na mě usmál. „Á, má drahá sestra Charlotte,“ zadrmolil. „Jak příhodné, že jsi tu právě včas, abys mne přivítala doma.“

Pohlédla jsem na jeho zakalené oči a sinalou pleť, na jeho neupravené oblečení a rozcuchané kaštanové vlasy. Z jeho osoby stoupaly páchnoucí výpary whisky. „Ty už jsi zase pil.“ Cítila jsem hněv, odpor a bezmoc, jež ve mně Branwellova opilstost vždy vyvolávala.

„Bylo to jen malé popíjení dole U Černého býka,“ bránil se Branwell a zvedal se na nohy. „Život se v těchto místech stá-

vá nesnesitelně jednotvárným a ty bys mi přece neodepřela tu a tam trochu zábavy?“

„Až na to, že to není jen tu a tam.“ Zaklapla jsem dveře silněji, než bylo třeba. „A nejde jen o pití. Vzal sis laudanum, že ano?“ Z Branwella se bohužel stal notorický uživatel onoho výtažku z opia rozpuštěného v alkoholu.

„Je mi to líto, Charlotte,“ řekl Branwell, „ale tak moc jsem potřeboval útěchu.“ Nával kašle roztrásl jeho pohublé tělo. „Copak nevidíš, jak bídě mi je? Opušť mi, prosím.“

Můj hněv utišil zdráhavý soucit, zatímco jsem svého bratra pozorovala. Bylo mu jednatřicet, vypadal ale o deset let starší a jeho kdysi pohledné rysy byly ztrhané. Přesto jsem však v něm zahlédla zbytky statného chlapce s bystrýma očima, jenž býval v dětství mým oblíbeným druhem.

„Měl bys jít raději nahoru, než tě takhle uvidí tatínek,“ řekla jsem mu.

Otevřely se dveře pracovny a z nich vyšel náš otec. Ačkoli mu bylo již přes sedmdesát, byl tatínek stále impozantní postavou – měřil přes metr osmdesát, měl bílé vlasy, přísné rysy a hrdé držení těla. Pod svým černým kněžským hávem nosil silný bílý hedvábný nákrčník ovinutý vysoko kolem krku, aby ho chránil před yorkshirským podnebím a před bronchitidou. Mžoural na Branwella skrze brýle posazené na výrazném nose a ve tváři se mu objevil výraz úzkostné zmatenosti.

„Myslel jsem, že spíš nahoře,“ řekl Branwellovi. „To jsi byl pryč celou noc?“

Branwell svěsil hlavu; jeho kašel se ztišil do občasného sípění. „Celou noc ne. Vyklouzl jsem ven jen na pár hodin. A to je úplná pravda, přísámbohu.“

„Lhát je hřích,“ řekl tatínek a káravě se zamračil, „a je haněbné brát si Boha za svého komplice.“

Ve dveřích do předpokoje se objevily mé dvě mladší sestry, Emily a Anne. Anne, upravená a nenápadná jako vždy, držela v ruce hadřík, kterým otírala prach z nábytku. Když

spatřila Branwella, její fialkové oči a dobrotivé rysy zahalil zármutek. „Propána,“ zašeptala.

Emily, vysoká a hubená, si vyhrnula nahoře nabírané rukávy. Na vzhledu jí nikdy nezáleželo a umíněně trvala na tomto zastaralém stylu oblékání. Zavařovala zrovna ostružinovou marmeládu a zástěru měla pocákanou temně rudými skvrnami. Vlasy se jí zkroutily horkem a tvář jí zčervenala. Toho dne vypadala ještě divočeji a podivněji než obvykle. Zabodávala svůj pohled do našeho bratra. Ztratila již veškeré pochopení pro nevolnost, křečovitě záchvaty a nepředvídatelné nálady, jimiž Branwell naši domácnost obšťastňoval.

„Dobrá, tak už jste si mě všichni dostatečně prohlédli?“ řekl Branwell s náhlou bojovností. „Pak se domnívám, že se odeberu do postele. Jsem naprosto vyřízený.“

Otáčeje se k zábradlí, zavrával. Emily mu spolu se mnou neochotně pomohla do schodů. Neubránila jsem se smutnému pohledu na rodinný portrét nad schodištěm. Maloval ho Branwell. Když byl mladší, míval umělecké nadání a tatínek obětoval mnohé, aby mu zaplatil hodiny malování. Všichni jsme doufali, že bude Branwell navštěvovat Královskou Akademii, ale z jeho ctižádosti a našich snů nakonec nebylo nic. Nyní, když nemotorně stoupal po schodech, se Branwell rozplakal.

Emily a já jsme ho dovlekly do ložnice, kterou sdílel s otcem. Anne odhrnula z jeho postele příkrývku a vytáhla polštáře, které tam naskládal, aby otce ošálil. Posadily jsme s Emily Branwella na postel.

„Lydie, má vzdálená drahá Lydie,“ naříkal. „Má láska k tobě mne zničila!“

Šest let před tím se Branwell stal učitelem syna reverenda a paní Robinsonových v Thorpe Green Hall, poblíž Yorku. Lydia Robinsonová, prostopášná čtyřicátnice, Branwella svedla. Šíleně se do ní zamiloval a měli spolu vášnivou aférku, dokud to její manžel nezjistil a Branwella nepropustil. Od té doby se Branwell kvůli Lydii neustále soužil a svůj žal utápěl

v alkoholu. Dovolil té strašné ženě udělat z jeho života tak žalostnou trosku!

„Nikdo z vás nechápe, jak trpím,“ sténal, zatímco mu Emily stahovala boty. „Nikdy jste nemilovali a neutrpěli takovou ztrátu jako já!“

S velkým sebezapřením jsem se zdržela toho, abych mu připomněla, že náš otec před mnoha lety ztratil svou milovanou ženu a my svou matku. Emily, příkrá a sveřepá, odešla dolů bez jediného slova, Anne však Branwellovi něžně upravila příkrývku.

„Ach, Anne, ty s tím naděláš,“ zvolal Branwell. „Bože, kéž byste šli všichni pryč!“

Vytrestaná Anne se vyplížila z místnosti. Tatínek se posadil k Branwellovi. „Musíme se modlit k Bohu, aby ti odpustil tvé hříchy a dal ti sílu se napravit.“

„Teď už další kázání neunesu,“ řekl Branwell s narůstající hysterií v hlase, „a navíc nemá cenu moralizovat, otče. Je příliš pozdě; pro mě už všechno skončilo.“

S potlačovaným povzdechem jsem z pokoje odešla. Věděla jsem, že bych měla domést podlahu a vydat se po svých odpoledních návštěvách u farníků, kteří trpěli v těžkých časech, jež postihly naši zemi. Únavná jednotvárnost mých dní však na mne dopadla natolik, že jsem podlehla naléhavé potřebě uniknout ke svému druhému životu, k tajné existenci, o níž kromě mne věděli jen tři další lidé.

Nenápadně jsem vklouzla do malého pokojíku nad vstupní halou. U okna tam stál oprýskaný stolek. Vytáhla jsem z kapsy klíč, odemkla a otevřela šuplík ve stole. Vyndala jsem z něho knihu nazvanou „*Agnes Greyová*“, román Actona Bella“. Otevřela jsem ji na úvodní straně a přečetla si rukopisné věnování: „Mé drahé sestře Charlotte s láskou Anne Bronťeová“.

V další knize s názvem „*Závrtné výšiny*“, od Ellise Bella“ Emily pouze vepsala své jméno. Poté jsem vzala svou vlastní knihu a zmocnila se mne pýcha, když jsem se dotkla zla-

cených písmen, jež říkala „*Jana Eyrová*, od Currera Bella“. Od vydání této knihy uběhlo téměř deset měsíců, ale stále jsem cítila totéž rozechvěné pohnutí, jako když jsem ji poprvé držela v rukou. Stěží jsem mohla uvěřit, že se Emily, Anne a mně splnil náš sen, že z nás budou spisovatelky. Šuplík však obsahoval další důkazy tohoto zázraku. Probírala jsem se výstřižky recenzí z novin. Jeden výstřižek, z *Westminster Review*, říkal, „rozhodně ten nejlepší román sezóny“.

Byly tam též dopisy od mého vydavatele, který mě informoval, že první vydání mé knihy je vyprodané, a oznámení o dvou dalších vydáních. Usmála jsem se při pohledu na plakátek ke hře „*Jana Eyrová, tajemství thornfeldského panství*“, kterou uvedli v Londýně. A nakonec jsem nahlédla do účetní knížky, kde jsem si zanesla svůj příjem – sto liber za práva ke knize a dalších sto liber autorského honoráře. Nebylo to žádné velké jmění, ale představovalo desetinasobek mého ročního platu, který jsem vydělávala ve svém předchozím povolání guvernanky. Nejistota ohledně budoucnosti a hlodání nespokojenosti se současností se zhoršovaly, zatímco jsem listovala sešity, které obsahovaly rukopis mého dalšího, dosud nedokončeného románu *Shirley*.

Měla jsem o tomto románu a o tom, jak ho přijme nakladatel a čtenáři, již nějakou dobu vážné pochyby. Obávala jsem se jejich velkých očekávání v souvislosti s Currerem Bellem, jehož totožnost byla mezi literáty předmětem usilovných dohadů. Krom toho jsem želela skutečnosti, že mi můj současný úspěch nepřinesl vše, po čem jsem toužila.

Jako mladá dívka, která sepisovala své příběhy a snila o spisovatelské budoucnosti, jsem věřila, že mi vydání knihy zajistí přístup do světa uměleckých galerií, koncertů, divadel, a cestování, v němž spolu lidé oslnivě rozmlouvají. Doufala jsem, že získám přátelství spisovatelů, umělců a intelektuálů; leč zůstávala jsem skrytá za pseudonymem a můj staropanenský život jakožto dcery faráře zůstával navenek prakticky nezměněn. Vkrádala se do mě melancholie, zatímco jsem koukala

z okna, z kopce svažujícího se k šedým střechám Haworthu a šedavému kouři z textilních továren v zalesněném údolí. Za tímto důvěrně známým prostředím ležel svět mých snů, navždy nedosažitelný. Bylo mi dvaatřicet a byla jsem zjevně předurčena k tomu, abych zbytek svých dní strávila netečně v ústraní.

Pak jsem zahlédla po cestě přicházet pošťáka a nálada se mi zlepšila. Pošta byla pro mne zdrojem světla a života. Opatrně jsem zamkla šuplík stolu, neboť i přesto, že tatínek byl s tajemstvím Actona, Currera a Ellise Bella obeznámen, se to nikdo další nesmí dozvědět – dokonce ani Branwell ne, jemu se tohle tajemství nedalo svěřit. Strčila jsem klíč do kapsy, pospíchala dolů a dychtivě jsem přijala od pošťáka dopis. Na obálce jsem si přečetla adresu odesílatele: „Smith, Elder & Company, Cornhill 65, Londýn“.

Byl to dopis, jenž mne vrhl na nebezpečnou cestu mezi světy přesahující mou představivost, ale v té době jsem pouze vyrozuměla, že se jedná o dopis od mého nakladatele. Když jsem prolétla následující dvě stránky, mé očekávání dobrých zpráv se proměnilo ve zděšení. Seběhla jsem dolů a našla jsem Emily, jak míchá zavařeninu ve velkém hrnci na kamnech. Její buldok Keeper ležel pod stolem, na němž Anne a naše služebná Martha Brownová víčkovaly sklenice. Kuchyň byla plná vlhka z ovocných výparů a horka od uhlíků v ohništi.

„Emily. Anne,“ řekla jsem, „musíme si promluvit.“

Z mého obličejů nejspíš vyzařovalo rozrušení, neboť mne okamžitě následovaly zadními dveřmi na dvorek, z Martina doslechu. Vzadu nad námi se rozprostíraly planiny, jejich kopcovitý prostor narušovalo jen několik zakrslých stromů a vzdálené černé linky kamenných zdí. Sukně se nám třepotaly v prudkém větru.

„Curren Bell právě obdržel znepokojivou zprávu,“ vysvětlila jsem jim a poté jsem nahlas četla: